

BİNALİ SELMAN'IN HAYATI VE MÜZİK YAŞAMI

Zafer EREN

Dr. Öğr. Üyesi Bayburt Üniversitesi Sanat Tarih Fakültesi Müzik Bölümü, zafereren@bayburt.edu.tr, ORCID: 0000-0002-4652-5924

Eren, Zafer. "Binali Selman'ın Hayatı ve Müzik Yaşamı". idil, 111 (2023 Kasım): s. 1896-1908. doi: 10.7816/idil-12-111-10

ÖZ

Türk Halk Müziğimizin içinde önemli bir yere sahip olan ağıtlarımız, türkülerimiz ve halk oyunlarımız Anadolu'nun o eşsiz mozağında en renkli yerini almıştır. Bu mozağın renklerini oluşturan illerimizden biri de Bayburt'tur. Bayburt'ta bu mozağın renklerini oluşturan en önemli kişilerden biri de Binali Selman'dır. Selman, Türk Halk Müziğinin üflemeli sazları olan mey ve zurnayı çok iyi derecede icra etmiştir. Selman'ın kendine has yorumu ve eşsiz repertuara sahip oluşu, sadece doğup büyüdüğü bölgede değil, Anadolu'nun tüm bölgelerinde kendisini göstererek müzik dünyasında derin izler bırakmıştır. İsmi Bayburt iliyle özdeşleşerek Bayburtlu Binali Selman olarak tanınmıştır. Mey ve zurna deyince insanların aklına gelen ilk kişi olmuştur. Bu çalgılara gönül veren her müzisyen mutlaka Binali Selman'ı dinleyerek kendini geliştirmeye çalışmıştır. Anadolu'nun geleneksel müziğine, katkıda bulunmuştur. Doldurduğu plakların yanı sıra, birçok ünlü sanatçıya da eşlik etmiştir. Çocuk yaşta çalmaya başladığı zurnayı ve meyi ölümüne kadar elinden bırakmamıştır. Bu çaba onu "zurna ve mey" sazlarında duayen yapmıştır. Bu çalışmada Binali Selman'ın "mey ve zurna" sazlarında yapmış olduğu yeniliklerden bahsedilmiştir. Ayrıca Binali Selman'ın Türkiye Radyo Televizyon (TRT) kurumu Türk Halk Müziği Arşivi'ne kazandırdığı türkülere de yer verilmiştir. Bu kapsamda Binali Selman'ın mey ve zurna icrasındaki üstün başarısını ele alarak onu tanıtmak, eserlerini ve tarzını, yeni kuşaklara aktarmak temel düşünce olmuştur. Sanatçının Bayburt'ta müziğe nasıl başladığı, İstanbul'a gelişi, sanatsal çalışmaları, öğütleri incelenmiştir. Bilgiler, kendileri de birer müzisyen olan çocukları Deniz Selman ve Mahir Selman ile görüşmelerle desteklenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Binali Selman, mey, zurna, türkü, bar

Makale Bilgisi:

Geliş: 14 Haziran 2023

Düzeltilme: 20 Eylül Temmuz 2023

Kabul: 30 Kasım 2023

Giriş

Geçmişten günümüze müzik, bilinen her toplumda mevcuttur. Müzik, insanlık durumunu tasvir eden kültürel bir evrensel değer olarak adlandırılır. Müzik, evrensel doğanın ruhsal bir ifadesidir. Müzik, duygu, düşünce, din ve kültürü ilettiği için maneviyatta ayrılmaz bir rol oynar (Arora ve Tyagi, 2022). Müzik, müzisyen olarak bilinen bir kişinin mesajını başkalarına iletmek için kullanılan önemli bir iletişim aracıdır. Müzik, duyguları uyandırır ve davranışlarını etkileme olasılığı ile insanları belirli şekillerde düşünmeye sevk eder (Gever ve ark. 2022). Profesyonel bir müzisyenin performansı, belirli seslerin üretilmesini amaçlayan hareketlerin yalnızca mekanik bir icrası değildir, karmaşık sinir ağlarının sonucunu temsil eder (Scerrati ve ark. 2020). Müzik performansı, beceri ve koordinasyon, dikkat ve hafıza, estetik ve yorumlama becerileri dâhil olmak üzere çeşitli beceri alanlarında yüksek düzeyde beceri gerektirir. Ön plana çıkmak, yıllarca eğitim, tek başına uygulama ve sürekli, yoğun öz değerlendirme gerektiren neredeyse mükemmelliğe ulaşmayı gerektirir (Kenny ve ark.2004). Müzik ve kültür ilişkisi ele alındığında bu iki kavram görüldüğü gibi çok geniş ve anlamlı ifadelerle karşımıza çıkmıştır. Müziğin insanlar ve toplumlar üzerindeki yerinin önemiyle birlikte bütün toplumları ilgilendiren müzik ögesi, o toplumun yapısını, kültürünü ve kimliğini ortaya koymuştur. Birçok farklı özellikleri içinde barındıran müzik olgusu, toplumları birbirinden ayırarak, ulusal kimlik bünyesini ortaya çıkartmıştır. Bu kimlikle birlikte toplumların mitolojisinden dini değerlerine kadar her alanda etkileşimini göz önüne sermiştir. Kültür ve toplumun bir aynası olan müzik, yüzyıllardır insanların vaz geçemediği bir olgu olmuştur. Müzik, kültürel öğelerin en önemlilerinden biridir. Yabancı bir toplumu ele alırken, o toplumun kültürel öğelerine bakmamız gerekir. Tarihine, gelenek ve göreneklerine o milletin neye güldüğü, neye ağladığı nasıl eğlendiği, duygularını nasıl dile getirdiğinin cevabıdır müzik. Geleneksel yaşamını devam ettiren toplumlar kendilerinden farklı bir kültür ile karşı karşıya geldiğinde ya kendi kültürü ya da kültürüne yakın değerlere yönelmiştir. Bu yaklaşım insanoğlunun doğduğu, büyüdüğü nefes aldığı yerin kimliği üzerinde ne kadar önem arz ettiğinin bir göstergesi olmuştur. Yaşadığımız coğrafyada, farklı bölgelerde yer alsak bile, bizi çıkış yerimize yönlendirecek unsurların başında müzik gelmiştir. Ülkemizde, geçmişten günümüze farklı müzik türlerinde çeşitli çalgılar kullanarak kendini kanıtlamış değerli sanatçılar bulunmaktadır. Üflemeli çalgılar içinde kendini ispatlayan Binali Selman, kültürümüzü özümseyen, öz değerleri koruyan, gelenek ve göreneklere bağlı kalan bir sanatçımız olmuştur. Bu çalışmada; 1931 yılında Bayburt ilinde dünyaya gelmiş ve 1992 yılına kadar müzik alanında önemli başarılarla imza atmış olan ünlü mey ve zurna virtüözü Binali Selman'ın hayatı, müzik dünyasındaki eserleri ve yeri hakkında önemli bilgiler paylaşılmıştır.

Binali Selman'ın Hayatı

Türk Halk müziğimizin üflemeli sazlarından mey ve zurnayı çok iyi icra eden Binali Selman, 1931 yılında Bayburt'a bağlı olan eski ismi Kısanta ve şimdiki ismi Demirözü ilçesinde dünyaya gelmiştir. Babası Galko lakaplı Kazım Efendi, annesi Gülperi Hanım'dır. Beş kardeşin en küçüğü olan Selman, çok küçük yaşlarda müzik hayatına başlamıştır. İlk deneyimlerini yine müzisyen olan abisi Yaşar Selman'dan etkilenerek başlamıştır. Kısa süre içerisinde herkesin saygı ve sevgisini kazanmayı bilmiştir. Yaşadığı bölgede parmakla gösterilmiştir. Abisi ile birlikte birçok düğüne katılmıştır. Abisi olan Yaşar Selman'ın askere gitmesiyle birlikte meydan tamamen kendisine kalmıştır. Küçük yaşına rağmen çok iyi bir müzik kulağına sahip olan Binali Selman, aynı zamanda parmaklarının koordinasyonu ve eşsiz müzik ruhu ile bulunduğu coğrafyada kendini göstermiştir. Çok kısa bir zaman içerisinde ismi bölge sınırlarını aşarak komşu illerde aranan müzisyen olmuştur. Türk Halk Müziğinde, mey ve zurna çalgılarıyla halkın gönlünde taht kurmuştur. Mey ve zurna sazlarını icra eden herkes, büyük üstadın tavrını ve lezzetli icrasını büyük bir hayranlıkla takip etmiştir. Kırık havaların önünde yapmış olduğu uzun hava açışları insanları çok etkilemiştir. Selman'ın zurnasını dinleyen herkes, zurna icrasında keman sazının seslerini ve tavrını hissetmiştir. 1949 yılında Çeşminaz Hanım ile evlenerek bu evliliğinden Mahir, İsmail (Volkan), Deniz, Feride ve Semra adında beş evlada sahip olmuştur. "1952 yılında Riyase Reisi Bandosunda zurnazen başı olarak askerliğini yapmıştır. Askerliğinin ardından 1954 yılında İstanbul Radyosuna saz sanatçısı olarak girmiştir. İstanbul Radyosunda birçok ünlü sanatçı ile çalışma fırsatı yakalamıştır. 1975 yılında ise İstanbul Teknik Üniversitesinin Türk Müziği Devlet Konservatuvarında Mey Öğretim Görevlisi olarak çalışmıştır. Ülkemizi, yurt dışında başarı ile temsil ederek konserler vermiştir. Çok iyi bir müzisyen olmasının yanında gelenek ve göreneklerine bağlı, iyi bir aile reisi olmuştur. Binali Selman 16 Temmuz 1992 yılında ikamet ettiği İstanbul'da aramızdan ayrılmıştır." (Çetin, 2010: 2).

Binali Selma'nın Doğduğu Ev

Resim 1. Foto: Serdar ESLEK

Askerliğini Yaptığı Yıllarda, Binali Selman'ın Zurna Sazı ile Görünümü

Resim 2. Foto: Deniz SELMAN, Zurnada Binali Selman ve Davulda Deniz Selman (Baba, Ođul Bir Düğünde)

1954 yılında İstanbul Radyosuna sınavla girmiştir. 30 yıl boyunca Harbiye’de memur sanatçı olarak görev yapmıştır. Mey ve zurna sazlarını büyük bir ustalıklı orkestra düzenine yerleştirerek bu sazlara ayrı bir itibar kazandırmayı başarmıştır. Arif Sağ, Belkıs Akkale, Yavuz Top, Edip Akbayram, İzzet Altınmeşe, Zakir Pekser, Remzi Çavuldak, Barış Manço, Okay Temiz gibi birçok ünlü sanatçıya mey ve zurna ile eşlik etmiştir. Binali Selma’nın Amerika’dan başlayıp Hindistan’a kadar uzanan konser turneleri olmuştur. Bu turnelerde düzenlenen yarışmalarda zurna sazıyla iki kez dünya birinciliğini kazanmıştır.

Binali Selman’ın TRT Repertuarına Kazandırdığı Türküler ve Halk Oyunları

- Ey Gül Dalı Gl Dalı
 - Bugün Günlerden Cumadır Cuma
 - Bebeğin Beşiği Çamdan
 - Ankara Postası
 - Ađır Bar
 - More
 - Hekkari
 - Oyun Havası
- (Şahin ve Demir, 2019)

TRT repertuarına kazandırdığı eserler incelediğinde Binali Selman’ın kendi yöresine ayrı bir önem verdiği net bir şekilde görülmüştür. Gerek halk oyunlarımızda gerekse özellikle Bayburt türkülerinin bugüne gelmesinde kaynak kişi olarak çok büyük katkılarda bulunmuştur.

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR SIRA No: 1369
İNCELEME TARİHİ : 25.5.1977

DERLEYEN
NIDA TUFEKÇİ

YÖRESİ
BAYBURT

BUGÜNDE GÜNLERDEN CUMADIR CUMA

DERLEME TARİHİ
2.6.1966

KİMDEN ALINDIĞI
BİNALİ SELMAN

NOTAYA ALAN
NIDA TUFEKÇİ

SÜRESİ:
1.46

BU GÜN DE GÜ... N LE Rİ DE ... N
BU GÜN DE GÜ... N LE Rİ DE ... N
CU MA DIR CU SA. MA LI YAR SAL LA HA N MA MA
SA LI ME ... M KI NA NI YU SA RI LAK BA
MA LI BE ... N SE Nİ SE ... V MI YA SE ... M
YA RI NEM SA ME LI ZA LIM CE LE ... K
VU R MU ... S YA RA ... M
VA R BE Nİ ... M

—1—
BU GÜNDE GÜNLERDEN CUMADIR CUMA
YAR HAMAMA GİTME KINANI YUMA
BEN SENİ SEYMİSEM NİMSEYE DEME
ZALİM CELEK YÜRÜMÜŞ YARAM VAR BENİM

—2—
BU GÜNDE GÜNLERDEN SALDIR SALI
SALLAN GEL SEVDİĞİM SARILAK BALI
YOKTUR BU DÜNYADA YARIN EMSALİ
ZALİM CELEK YÜRÜMÜŞ YARAM VAR BENİM

Resim 4. TRT Repertuar Arşiv

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T.H.M. REPERTUAR SIRA No. 2288

İNCELEME TARİHİ:

YÖRESİ:
BAYBURT

KİMDEN ALINDIĞI:
ZAKİR PEKŞERT
BİNALİ SELMAN ÖZEL)
SÜRESİ:

EY GÜL DALI GÜL DALI

DERLEYEN:

DERLEME TARİHİ:

NOTAYA ALAN:

EY GÜL DA LI GÜL DA LI OL DUM
SA NA SEV DA LI SA ÇI LARI SEN DEN
SAÇ BA ĞI BEN DEN VAR I ĞI TE GÜZE L KÜS MÜ ŞEM SEN DEN

—1—
EY GÜL DALI GÜL DALI
OLDUM SANA SEVDALI
GÖRDÜĞÜM GÜNDE BERİ
SİNEM AŞKINLA DAĞLI

Boğ:

SAÇLARI SENDEN
SAÇ BAĞI BENDEN
VAR GİT EY GÜZEL
KÜSMÜSEM SENDEN

—2—
GÜZEL AĞLATMA BENİ
YABANA ATMA BENİ
BEN SENİN AŞKINAM
BİR PULA SATMA BENİ

—Boğ—

—3—
BAHÇE PEZİK DEĞİL Mİ
CİĞER EZİK DEĞİL Mİ
BEN SEVDİM ELLER ALDI
BANA YAZIK DEĞİL Mİ

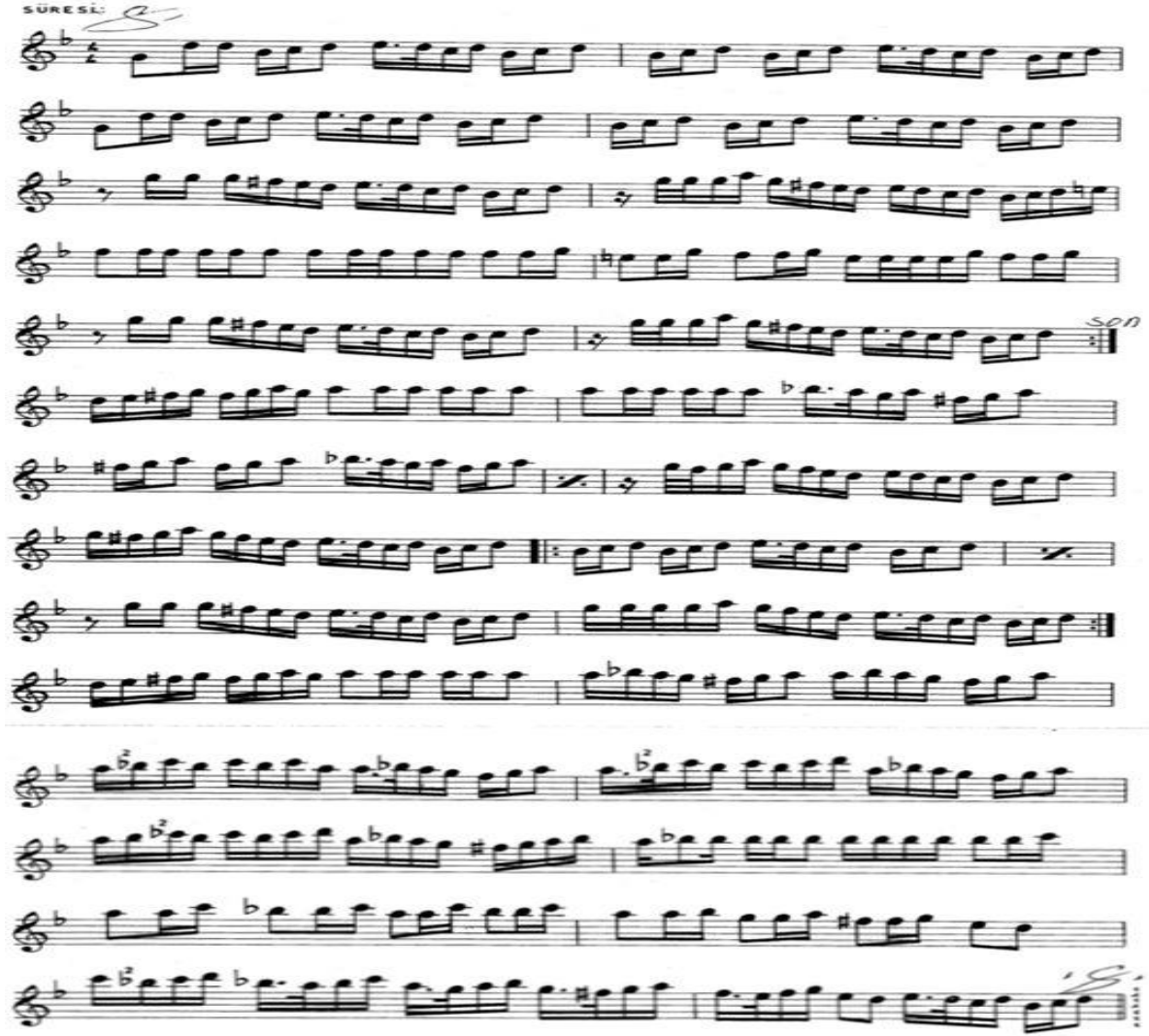
—Boğ—

Aranışmada «saçları senden.» yerine aşağıdaki parça eklenerek sonuna kadar çalınıyor.

Resim 5. TRT Repertuar Arşiv

MERZİFON KARŞILAMASI

SÜRESİ:

Resim 6. TRT Repertuar Arşiv

Ulutulmaya yüz tutmuş olan Merzifon Karşılması oyun havasını icra ederek tekrar bizlere kazandırmıştır.

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM. REPERTUAR SIRA NO: 777
İNCELEME TARİHİ: 4.10.1974

YÖRESİ
BAYBURT

KİMDEN ALINDIĞI
BİNALİ SELMAN

SÜRE

DERLEYEN
A. YAMACI

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
A. YAMACI

BEBEK
(BEBEĞİN BEŞİĞİ ÇAMDAN)

BE BE ĞİN BE Sİ Ğİ DE ÇAM DAN YU VAR
KIZ LAR GE LİN ÇAY DAN GE ÇEK ÇAY BU
BE BEK BE Nİ DE LEY LE Dİ YAK TI
LAN DI DÜŞ TÜ DE DAM DAN BEY BA BA Sİ GE
LA NIK NER DE N İ ÇEK BE BEK ÖL MÜŞ NE
BE Nİ KÜL EY LE Dİ HER KA PI YA KUL
Lİ Rİ ŞAM DAN NE N Nİ DE
RE Ğİ DEK " " " "
EY LE Dİ " " " "
NE N Nİ DE NE N Nİ DE
BE BEK

1 BEBEGİN BEŞİĞİ DE ÇAMDAN KIZLAR GELİN ÇAYDAN GEÇEK BEBEK BENİ DELEYLEDİ
YUVARLANDI DÜŞTÜ DE DAMDAN ÇAY BULANIK NERDEN İÇEK YAKTI BENİ KÜLEYLEDİ
BEY BABAŞI GELİR SANDAN BEBEK ÖLMÜŞ NERE GÖDEK HER KAPIYA KÜLEYLEDİ
BAĞLANTI BAĞLANTI BAĞLANTI
NENNİ DE NENNİ DE
NENNİ DE BEBEK

Resim 7. TRT Repertuar Arşiv

Binali Selma'nın Mey Sazındaki Yaptığı Yenilikler

Binali Selman, daha öncelerde kullanılan meylerin karar seslerindeki çeşitliliğini artırarak mey çalgısına derin bir nefes aldırılmıştır. Her sesi ayrı içeren mey gövdeleri Binali Selman sayesinde günümüze kadar gelmiştir. Bu sayede günümüzde kullanılan tam ve yarım seslere sahip mey çalgıları bulunmaktadır. Ayrıca mey klavyesinde kullandığı ek boğazlarla (boğum) akort sorununu büyük ölçüde çözmüştür.

Resim 8. Foto: Zafer EREN (Özel arşiv)

Oğlu Deniz Selman Gözünden Binali Selman

Binali Selman, zurna çalmayı amcası Yaşar Selman'dan öğrenmiş. Yaşar Selman, askere gidince çobanlık işi Binali Selman'a kalmıştır. Binali Selman dağlarda zurna çalmaya başlamış. Dağdan gelen zurna sesi köylünün de dikkatini çekmiş. Köylü, "Yaşar da askere gitti, bu zurnayı kim çalıyor?" diye düşünürken 8 yaşındaki Binali'nin çaldığını anlamışlar. O kadar beğenilmiş ki o yaşta bile düğünlerde zurna çalmaya davet edilmiş hatta düğün sonunda insanların kucağında uyuyakalmış.

Çocuklarına zurna çalma sürecini ise kendisi şöyle anlatıyor:

Daha 4-5 yaşlarında çalmaya başladım. Bir gün elimde zurnayla tandırın başında uyuyakalmışım, rüyama Hızır Aleyhissellam geldi. Bana, "Oğlum, Binali ben geldim beni neden çağırdın, benden isteğin nedir?" diye sordu. Ben de "Bir şey istemiyorum, canının sağlığı." deyince ısrarla sorusunu tekrarlayıp durdu. Sonra Hızır Aleyhissellam, tandırın başındaki un torbasına elini batırdı, unlu elleriyle üç defa sırtımı sıvazladı. Kucağımda duran zurnaya bakıp "Sen bu konuda dünyada bir olasan, pir olasan." diye bana dua etti.

Kendisinin bu sazdaki başarısını o gün rüyasında Hızır Aleyhissellam'ın duasına bağlayan Binali Selman hiç okuma yazma bilmemesine rağmen müzik kulağının çok iyi olması sayesinde dünyaya nam salmayı başarmıştır.

Askerlik yaşına kadar memleketinden ayrılmayan Selman, memleketi Bayburt'a çok düşkündür. Her fırsatta Bayburt'a olan sevgisini dile getiren sanatçı, radyo programlarına konuk olduğunda bile kendisinin Bayburtlu Binali Selman diye anons edilmesini istemiştir.

Annemden sürekli, çocukluğunda yediği Bayburt yemeklerini yapmasını isterdi. Fakir fukara dostuydu; onlar için evinde yemekler pişirtir, onlara ikram ederdi. Babam her fırsatta, doğup büyüdüğü toprakları unutmadığımı Bayburt'u çok özlediğimi her fırsatta dile getirirdi.

Babam, çocuklarına çok düşkün olmasına rağmen bizleri ancak uykuda severdi. Zaten eve çok geç ve yorgun gelirdi. Bizimle çok vakit geçiremezdi.

Bizlere müzik eğitimi vermedi. Hep kendi çabalarımızla müziği öğrenmemizi isterdi. "Çocuklarına; bakın, dinleyin, çaba gösterin..." diyerek kendi emek ve mücadelemizi görmek isterdi.

Babamı dinleyip de onun müziğinden etkilenmeyen ona hayran olmayan yoktu. Gittiği yere hemen uyum sağlar, o

coğrafyanın havasına girerdi. Nereye giderse gitsin yörenin türkülerini, oyun havalarını bilir sanatını ona göre icra ederdi. "Aşağı mahallede böyle, yukarı mahallede böyle çalınır." diye bizi uyarırdı. Bir gün Bayburtlu zengin bir iş adamının oğlunun Edirne'de düğünü vardı. İş adamı "Oğlumun düğününde Binali Selman zurna çalacak" diye aht etmiş. Babamı Edirne'deki düğünde çalması için zorla ikna etmiş. Ben o zamanlar 16-17 yaşlarındaydım; ben davul çalacaktım, babam zurna çalacaktı. Edirne'de o zamanlar çok iyi zurnacı ve davulcular vardı. Düğünde yerimizi alıp beklerken yanımıza Edirneli zurnacılar geldi. Babamın küçük zurnasıyla dalga geçmek istediler. "Sen bu zurnayla mı bizim kadınları oynatacaksın?" dediler. Babam da elimden geleni yapacağını söyledi. Biraz sonra sıra bize geldi. Adını hiç duymadıkları, biraz da küçük gördükleri babam, zurnayı üflemeğe başladı. Benim dahi babamdan hiç duymadığım yöre ezgileriyle, 9 / 8 ritimle çoşan Edirneliler, babama hayran kaldı. Hatta yörenin ünlü bir zurnacısı: "Bu ufacak zurnayla o oktavlara nasıl çıktın, bu nasıl bir lezzettir, nasıl bir sanattır? Ahh, bir daha senin adını unutmam, ben bu zurnayı bundan sonra asla çalmam!" deyip düğünü terk etmişti.

Ayrıca babam zurnayı yayvan değil kemik gibi sesler ile duyururdu. Özellikle zurnasından "keman" nağmeleri hissedilirdi. Babam, mey ve zurna dışında çok iyi cümbüş de çalardı. Gelmiş geçmiş en iyi zurnazenlerden biridir, babamla gurur duyuyorum.

Oğlu Mahir Selman Gözünden Binali Selman

Babam Binali Selman'ın hayatında iki önemli unsur bulunmaktaydı: Birincisi ailesi, ikincisi sanatı. Katıldığı programlardan sonra hemen evine gelir, bizimle vakit geçirirdi. Eve geldikten sonra meyleriyle, zurnalarıyla ilgilenir; bakımlarını yapardı. Davulun iplerini kontrol eder, bazen cümbüş bazen de kaval çalardı.

Babam talebelerine ders vermezdi. "Allah size kulak vermiş, iyice dinleyin sonra çalın." derdi. Ve "Sağlam kulak insanı yetiştirir." diye eklerdi.

Babam Binali Selman, meyi de zurnayı da aynı güzellikte icra ederdi. Özellikle Bayburt yöresi türkülerini, barlarını çok iyi bilirdi aynı zamanda diğer yöre müziklerine de hâkimdi.

Ayrıca babamın sazlarını kimse çalamazdı. Çünkü kamışları çok sert ve üflemesi oldukça zordu. Bu yüzden de sazlarını kimseye vermezdi.

Binali Selman için Yapılan Kişisel Görüşmeler

Ali YILMAZ (İTÜ Devlet Konservatuvarı Mey Öğretim Görevlisi)

Hocamın okuma yazması yoktu. Dolayısıyla derslerimizi usta-çırak ilişkisi içinde yaptık. Nota bilgisi olmayınca sağlıklı bir eğitim alamadım. Fakat tüm bu olumsuzluklara rağmen çok şanslıydım. Çünkü mey ve zurnayı bu kadar iyi çalan bir hocam oldu. Onu dinledim, ondan feyz aldım. Bir daha böyle bir mey ve zurna çalan usta sanatçı gelmedi gelmeyecek de. Mekânı cennet, ruhu şad olsun. Saygıyla ve özlemlerle anıyorum.

Yücel PAŞMAKÇI (Türkiye Radyo ve Televizyonu Sanatçısı ve THM Koro Şefi)

Binali Selman; çok farklı bir insandı. Kulağı çok güçlü, nefesi çok derindi. Kendine has üstün özellikleri vardı. Mesela kayıtlara giderdik, bizi dinlerdi, melodilerin aynısını çalardı. Hayretler içinde kalırdık. Okuma yazma bilmemesine rağmen çok iyi hafızaya sahipti.

Yaşar TANER (TRT MEY SANATÇISI)

Mey ve zurna çalgılarıyla türkülerimize, halk oyunlarımıza nefesiyle büyük katkı sağlamış büyük bir ustadır. İcradaki tavırları her zaman dikkat çekmiş, bu sazlara gönül verenleri derinden etkileyerek yeni kuşaklara örnek olmuştur.

Resim 10. Foto: Ali YILMAZ Binali Selman'ın bir zamanlar İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuarında mey çalgısında eğitimlik yaptığı yıllar.

Sonuç

Müzik kültürümüzün mihenk taşlarından birisi olan Binali Selman, icra ettiği her eserde ayrı bir güzellik, bambaşka bir lezzet ve o eşsiz yorumlama kabiliyeti ile günümüzde bile bu sazları çalan müzisyenlere ilham kaynağı olmuştur. Mey ve zurna sazlarının virtüözü olarak son yüzyılda ismini zihinlerimize kazımıştır. Sanatına bağlılığı, çalışma disiplini onu üst noktalara taşımada etkili olmuştur. Binali Selman, mey ve zurna sazlarında ilerlemek isteyen müzisyenlere hatta bu sazları icra eden çocukları Mahir ve Deniz Selman'a dahi tavsiyelerde bulunarak, eserleri çok iyi dinlemeleri gerektiğini sürekli yineleyerek belirtmiştir. Ayrıca çaldığı sazlarda, yapmış olduğu yeniliklerle bu sazlara gönül verenlerin önünü açmıştır. Yurt içinde ve yurt dışında gerçekleştirmiş olduğu konserlerde, geniş kitleleri etkilediği görülmüştür. Otantik sazlarımız olan mey ve zurnaya ilginin azaldığı günümüzde Binali Selman tavrını yaşatmak, kendisini bu sazlara ilgi duyan genç kuşaklara tanıtmak bizlerin görevi olmuştur. Binali Selman'ın yine kendisi gibi sanatçı olan çocukları Mahir Selman ve Deniz Selman ile yapılan görüşmelerle, sanatçımızın daha iyi anlaşılması amaçlanmıştır. Ayrıca ülkemizin en saygın kuruluşlarında görev almış çalışma arkadaşlarının ve öğrencilerinin sanatçımız hakkındaki düşüncelerine de yer verilmiştir. Binali Selman'dan sonra mey ve zurna sazlarına bu kadar hâkim olan bir sanatçı gelmemiştir. Zurna ve mey sazlarındaki icraları, bu sazlara gönül vermiş insanları etkilemiş, her bir kaydın ders niteliğinde olduğu gözlemlenmiştir. Binali Selman'ı dinlemeden bu sazlarda ilerlemenin mümkün olmadığı görülmüştür. Türk Halk Müziğinde ve Türk Halk Oyunlarında gerek mey gerekse zurnayla bizlere eşsiz kayıtlar

birakmıştır. Uzun havalarda mey sazı ile yaptığı açışlar derslere konu olmuştur. Binali Selman mey ve zurna sazlarına ayrı bir kimlik ve değer katmıştır. Özellikle mey sazını karar seslerine dayandırarak çoğaltmış ve bugün kullandığımız her farklı nota için yapılmış olan mey sazlarının öncüsü olmuştur. Türkiye Radyo Televizyon Kurumunda bu sazlarla birçok programa katılmıştır. Memleketini çok seven Binali Selman'ın ismini yaşatmak adına; Bayburt Güzel Sanatlar Lisesinin ismi Binali Selman Güzel Sanatlar Lisesi olarak önerilebilir. Bayburt Üniversitesinde yer alan Sanat ve Tasarım Fakültesi Müzik Bölümündeki bir sınıfa "Binali Selman" ismi verilebilir. Binali Selman adına şehirde konserler, dinletiler yapılabilir.

Kaynaklar

- Arora, S. and Tyagi, A, (2022). Music as a blend of spirituality, culture, and mind mollifying drug, *Applied Acoustics*, 189. DOI: 10, 1016/j.apacoust.2021,108615.
- Gever, V.C. Iyendo, T.O. Obiugo-Muoh, U.O. Okunade, J.K.Agujiobi-Odoh, N., Udengwu, N., Talabi, F.O., and Nwokolo, P.N., (2022). Comparing the effect of social media-based drama, music and art therapies on reduction in post-traumatic symptoms among Nigerian refugees of Russia's invasion of Ukraine, *Journal of Pediatric Nursing*, In Press, Corrected Proof. DOI: 10, 1016/j.pedn.2022.11.018.
- Kenny, D.T. Davis, P. and Oates, J. (2004). Music performance anxiety and occupational stress amongst opera chorus artists and their relationship with state and trait anxiety and perfectionism, *Journal of Anxiety Disorders*, 18(6): 757-777. DOI: 10, 1016/j.janxdis.2003.09.004.
- Scerrati, A. Labanti, S. Lofrese, G, Mongardi, L, Cavallo, M.A., Ricciardi, L., and De Bonis, P., (2020). Artists playing music while undergoing brain surgery: A look into the scientific evidence and the social media perspective, *Clinical Neurology and Neurosurgery*, 196: 105911. DOI: 10, 1016/j.clineuro.2020,105911. (Çetin, 2010: 2).
- Şahin, H.H ve Demir, S. (2019). Binali Selman'dan derlenmiş, TRT THM repertuarında bulunan eserlerin müzikal açıdan incelenmesi, *Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi*, 3(5): 126-140. DOI: 10,29228/sbe.29165.
- TRT Arşiv Repertuar.
Bayburt Postası.

GÖRÜŞMELER

- Yücel Paşmakçı (TRT Sanatçısı, Koro Şefi, Akademisyen) Görüşme Tarihi:15.04.2022 İSTANBUL
Ali Yılmaz (İTÜ) Akademisyen Görüşme Tarihi:15.04.2022 BALIKESİR
Yaşar Taner (TRT Mey Sanatçısı) Görüşme Tarihi:23.05.2022 İSTANBUL
Deniz Selman (Kültür Bakanlığı Sanatçı) Görüşme Tarihi:12.06.2022 KIRKLARELİ
Mahir Selman (Müziyen) Görüşme Tarihi:05.11.2022 İSTANBUL
Serdar Eslek (Bayburt Mahalli Sanatçı) Görüşme Tarihi:20.12.2022 BAYBURT

THE LIFE AND MUSIC OF BINALI SELMAN

Zafer EREN

ABSTRACT

Our laments, folk songs and folk dances, which have an important place in our Turkish Folk Music, have taken their most colourful place in that unique mosaic of Anatolia. Bayburt is one of the provinces that make up these mosaic colours. Binali Selman is one of the most important persons who created the colours of this mosaic in Bayburt. Selman admirably performed mey and zurna, the wind instruments of the Turkish Folk Music. Selman's unique interpretation and unique repertoire have left deep traces in the music world, not only in the region where he was born and raised, but also in all regions of Anatolia. His name was identified with the province of Bayburt and became known as Binali Selman from Bayburt. He is the first person that comes to mind when people think of mey and zurna. Every musician who devoted himself to these instruments tried to improve himself by listening to Binali Selman. He contributed to the traditional music of Anatolia. In addition to the records, he accompanied very famous performers. He kept playing the zurna and mey, which he started playing at a young age, until his death. This effort made him a doyen of "zurna and mey" instruments. In this study, innovations made by Binali Selman in "mey and zurna" instruments are mentioned. In addition, folk songs that Binali Selman brought to the Turkish Radio and Television (TRT) Turkish Folk Music Archive are included. In this context, the main idea has been to introduce Binali Selman by addressing his outstanding success in the performance of mey and zurna, and to transfer his works and style to new generations. How the artist started music in Bayburt, his arrival in Istanbul, his artistic works, and his advice are examined. The information was supported by interviews with her children Deniz Selman and Mahir Selman, who are also musicians.

Keywords: Binali Selman, mey, zurna, türkü, bar